

NÅR EU-POLITIK KOORDINERES INDENFOR DEN SOCIALE DIMENSION.

af Lotte Faurbæk, COS.

Det er dette projekts centrale tese, at medlemslandenes EU-koordineringsprocesser er af afgørende betydning for aktørernes muligheder for at udvikle politiske strategier indenfor europæisk social- og arbejdsmarkedspolitik. Det vil sige, at medlemslandenes måde at koordinere EU-politik på indenfor den sociale dimension er af afgørende betydning for aktørernes muligheder for at indgå aktivt i den transnationale politikudvikling.

Formålet med projektet er at foretage en komparativ analyse af tre medlemslandes (Danmark, Sverige og Tyskland) koordineringsprocesser indenfor den sociale dimension, og på denne baggrund studere muligheder og betingelser for at udvikle politiske strategier indenfor dette politikområde. Projektet vil fokusere på tre niveauer og sammenhængen mellem disse:

1. Det nationale meso-niveau: En analyse af de nationale social- og arbejdsmarkedspolitiske diskurser indenfor en 10-15-årig periode, med fokus på meningsdannende grænser i diskurserne.
2. Det nationale mikro-niveau: En analyse af den nationale koordineringsproces centreret omkring et eller to ministerier (i henhold til landets specifikke organisering af social- og arbejdsmarkedspolitikken), en række interesserepræsentanter (typisk arbejdsmarkedets parter), samt andre aktører af betydning for koordineringsprocessen i det enkelte land, med fokus på reproduktionen af EU-koordineringssystemet.
3. Det transnationale meso-niveau: En analyse af udviklingen af en transnational helhedsopfattelse indenfor den sociale dimension, med fokus på kobling mellem de nationale mikro-niveau og det transnationale meso-niveau.

Hovedvægten i projektet vil ligge på de nationale mikro-niveauer - de nationale koordineringssystemer, og hvordan aktørerne ved hjælp af deres mere eller mindre institutionaliserede praksisser reproducerer forhandlingssystemet. Jeg vil i den forbindelse studere hvilke grænser, identitetsopfattelser, forhandlingsstrategier, normer og sanktioner, der bliver reproduceret i koordineringsprocesserne, som samtidig virker strukturerende på selve processerne og på aktørernes meningsdannelse i en gensidigt konstituerende proces.

Denne problemstilling rejses med teoretisk udgangspunkt i forhandlingsøkonomi og institutionel historie. Det er i den forbindelse centralt for projektet, at staten opfattes som polycentrisk, hvilket vil sige, at staten ikke er en klar og éntydig enhed med fuldstændig myndighed til at udvikle politik. Politik opfattes som en proces, der foregår i mange relativt autonome og delvist lukkede centre (delsystemer) med inddragelse af både offentlige og private aktører, og hvor staten har mistet sin trin-højere status i processen. Koordineringsprocesserne opfattes i projektet som forhandlingsspil, der foregår i disse relativt autonome og delvist lukkede politiske delsystemer. I koordineringsprocessen reproducerer aktørerne således det politiske delsystem ved hjælp af deres institutionaliserede praksisser. Det institutionelle perspektiv indebærer, at aktørerne konstituerer og strukturerer koordineringsprocessen gennem deres handlinger og identitetsopfattelser, og at deres muligheder for at handle og opfatte sig selv som aktører samtidigt er konstitueret af koordineringsprocessens institutionelle struktur. Der er altså tale om en gensidigt konstituerende proces. Når politikudviklingen foregår i mange delsystemer, bliver det vigtigt at fokusere på samordningsformer eller kobling mellem forskellige delsystemer, når man vil studere offensiv politikudvikling. Jeg opfatter selve spørgsmålet om, hvilken europæisk politikudvikling, der kan foregå på nationalt niveau, som et grundlæggende koblings- eller samordningsproblem, hvor aktørerne i forskellige politiske delsystemer skal forholde sig til politikudviklingen i andre delsystemer. Projektets to teoretiske problemstillinger er, dels hvordan der opstår muligheder og betingelser for kobling og samordning mellem forskellige politiske systemer, og dels hvordan en national forskelsdannelse på meso-niveau omsættes til en menings- og identitetsskabende grænse for aktørerne på mikro-niveau.

Metodologisk lægger projektet op til to analysetyper: Dels analyser af den nationale institutionelle konstruktion (diskurs) v.h.a. i metoden institutionel historie, og dels analyser af komplekse forhandlingsspil på et mikrosociologisk niveau v.h.a. en form for procesanalyse, som i øjeblikket er inspireret af Giddens. Konkret vil den metodiske tilgang være case-orienteret og komparativ. Det vil sige, at der skal ske en sammenligning af koordineringsprocesserne i tre medlemslande på baggrund af eksemplariske case-studier. På baggrund af case-analyser af koordineringsprocesser, skal konsekvenserne for mulighederne og betingelserne for offensiv politikudvikling udledes og analyseres

komparativt med fokus på forskellige samordnings- og koblingstyper og på eventuelle institutionelle hindringer for kobling og samordning.